

Martti Kupiainen, kiteeläisen tavaratalo Kupiaisen toimitusjohtaja suostui kertomaan näkemyksiään työstä ja vapaa-ajasta, Kiteestä ja maailmasta. Vuosikymmenet liikkeenharjoittajana kehittyvän Kiteen keskustassa antaa myös varmuutta ottaa kantaa paikalliseen vero-yrikeskusteluun.

KAUPAN NÄKÖKULMASTA

Martti Kupiainen uskoo vakaasti Keski-Karjalan talousalueen tulevaisuuteen, vaikka toteaaakin samaan hengenvetoon kauppojen kilpailun olevan todella kovaa. K-tavaratalo Kupiainen aikoo vastata kiristyvään kilpailuun laajentamalla liiketiloja ja lisäämällä tuotevalikoimaa.

- Meidän kilpailuvalttimme on palvelu. Aiomme vastaisuudessakin pitää kiinni hyvästä palvelusta ja kohtuullisista hinnoista. Hintakartelleja Pohjois-Karjalassa ei ole. Hintataso pysyy Kiteelläkin niin matalalla kilpailun ansiosta, että kiteeläisillä ei periaatteessa pitäisi olla tarvetta Joensuun ostosmatkoihin.

Martti Kupiainen uskoo Keski-Karjalan palvelutason yhä nykyisestään kasvavan. Kupiaisen mukaan "kaupunki"-nimitys olisi saattanut tuoda aikoinaan lisää uskottavuutta kiteeläiseen liike-elämään.

Tavaratalo Kupiainen työllistää kaikkiaan 40 henkilöä. Martti Kupiainen luonnehtii yritystään keskisuureksi työllistäjäksi Kiteellä.

- Yrittäjä on vastuussa henkilökunnastaan. Varmasti löytyisi tapoja päästä helpommallakin. Ankarassa kilpailutilanteessa on välillä paineita miettiä henkilökunnan määrää, mutta toistaiseksi on pystytty pitämään työntekijät talossa, ja palveluun on pystytty panostamaan. Positiivisin palaute tulee kesävierailta pääkaupunkiseudulta, jotka avoimesti ihmettelevät palvelutasoamme. Pääkaupunkiseudulla useissa liikkeissä on jo siirrytty "riisuttuihin palveluihin" eli pelkkiin valmistiskeihin ja muoviin pakattuihin tuotteisiin.

Pohdimme myös suomalaisen ruoan hintaa. Miksi syömme Euroopan kalleinta leipää? Kauppias ei kiellä maamme korkeaa hintatasoa, mutta järkeistää ja perustelee syitä ruokalaskuihimme:

- Raaka-aineen tuottaminen on tavattoman kallista Suomen ilmastollisissa olosuhteissa. Maantieteellinen sijainti on kiistaton tosiasia. Teollisuuskaan ei vähävikisessä maassa pääse suuriin kapasiteetteihin. Meitä on vain se vajaa viisi miljoonaa. Jakelukustannukset ovat melkoiset, valtio ottaa omansa liikevaihtoveron muodossa. Suomi on korkean verotuksen maa. Sen sijaan sosiaalikulutukset ovat muissakin maissa korkeat, ei yksistään meillä. Myös kauppa ottaa omansa. Leivälle tulee hintaa. Kallista ruokaa me kuitenkin syömme, totta se on, myöntää Martti Kupiainen.

Kupiainen ei liikkeenharjoittajana protestoi pankkien palvelumaksuja vastaan, mutta yksityisille kansalaisille asetettuja palvelumaksuja hän pitää käsittämättöminä.

-On vaikeaa kuvitella, että asiakkaalta kaupassa perittäisiin palvelumaksua kassalla tai hintatiedustelun yhteydessä. Pankkikorttinmaksujakaan emme ota käyttöön. Pankkikortti on tätä aikaa. Ei pidä taantua palveluissa.

Talouselämää Kupiainen tarkastelee kriittisesti. Puheet kulutusjuhlasta eivät hänestä ole aivan perättömiä.

- Olimme jossakin vaiheessa jo lähellä liikkakulutusta. Hyvä noususuhdanne ja pankkien edulliset lainat houkuttelivat. Nyt Suomi palaa arkeen laskusuhdanteen myötä. Pankkien aiempien vuosien mämmuttivoittojen sijoitukset eivät tuottaneet haluttua tulosta. Osakekurssit ovat laskeneet ja pankit ovat kriisissä. Toivottavasti yksityiset kansalaiset eivät ole ainoita maksumiehiä.

Talousmiehen näkökulmasta Martti Kupiainen tarkastelee myös Kiteen kunnalliselämää. Rauhallisesti hän toteaa myös kantansa veroäyriin:

-Veroäyriä olisi pitänyt nostaa jo aikaisemmin. Velkaantuminen on järjetöntä. Palvelutasoa pitäisi pystyä kehittämään. Nyt ei pystytä. Korotuspaine on ehdottomasti 2 penniä. Eivät ihmiset kysy muuttaessaan veroäyriä, vaan palvelutasoa. Velkakierteestä päästäkään, jos nyt korotetaan 2 penniä.

YMPÄRISTÖSSÄ TULEVAISUUTEMME

Martti Kupiainen uskoo ihmisten jo ymmärtävän luonnon ja ympäristön säilyttämisen merkityksen.

- Olemme jo pakkotilanteessa. Luonnonsuojelu ei ole ainoastaan järkevää, vaan välttämätöntä. Kulutusta ja haaskausta on minimoitava. Myös kaupan on kyettävä tarjoamaan vaihtoehtotuotteita. Luonnossa hajoavaa muovipussia on jo meilläkin, ja luontoystävällisiä pesuaineita, uusiopaperituotteita jne. Tuotteet pitäisi vain merkitä selkeästi. Tuottajat ovat vastuussa tuotteen puhtaudesta.

-Euroopan yhdentyessä emme pysty hintakilpailuun. Laatu kilpailuun pystymme. Meillä kyetään vielä tuottamaan puhdasta ruokaa. Tässä olisi meidän markkinarakomme. Maatalous on uusien haasteiden edessä maataloustukien vähetessä. Erikoistuminen kannattaisi.

ELÄMÄN LAATU

Martti Kupiainen ei unelmoi teknistyvästä kaupasta, ei itsepalvelutiskeistä, eikä edes maksimaalisista voitoista, vaan ihmisten tyytyväisyydestä.

-Tässä maassa aineellinen hyvinvointi on huipputasoa. Me elämme rauhallisessa maassa vailla isoja ongelmia, mutta silti ihmisissä havaitsee paljon tyytymättömyyttä pienissäkin asioissa.

-Luotan ihmisjärkeen luonto- ja pakolaisongelmien ratkaisemisessa, mutta toivoisin enemmän positiivista ajattelua ympäristössämme. Työtä tekemällä moni asia järjestyy, ei yksistään valittamalla.

Martti Kupiainen hakee voimaa arkeen luonnosta ja harrastuksista. Moni ongelma ratkeaa lenkkipolulla. Stressi unohtuu pesäpalloa seurattaessa. Pesäpallosponsorin rooli ei tuota taloudellisesti takaisin, ei mainosarvonakaan, mutta "kaikkea ei mitata rahassa", muistuttaa Martti Kupiainen. "Pesäpallo on parasta nuorisotyötä, se opettaa yhdessä toimimista ja supertasolla pelissä on jännitystä: suuret panokset, voitto ja tappio."

EVAKKOPOJAN ELÄMÄNARVOT

Martti Kupiainen lähti Ruskealasta evakkomatkalle vanhempiensa ja veljensä kanssa ollessaan 6-vuotias.

- Vasta myöhemmin olen osannut ajatella vanhempieni tunteja; pelkoa ja surua, hyppyä tuntemattomaan. Kodin menetyksen edessä on oltava nöyrä. Vaatimattomuuskin on todellista, kun mitään ei ole. Siirtolaisuus on ollut minulle kasvattava asia. Olen oppinut kunnioittamaan ihmisiä elämäni taipaleella, työtä ja elämää. Mikään ei ole tullut ilmaiseksi. Isäni ja veljeni aloittivat liiketoiminnan, perheeni jatkaa siitä. Sisäinen tyydytys tulee siitäkin, että Ruskealan evakko-poika elää nyt tässä. En ole henkilökohtaisesti rikas. Kauppa vaatii alati investointeja ja riskien ottamista. Mutta olen tyytyväinen elämäni puitteisiin, sen sisältöön, pohdiskelee Martti Kupiainen keskustelumme päätteeksi.

Kaksi tuntia on vierähtänyt keskustellessamme tavaratalon toimistohuoneessa. Toimittaja on lähtiessään yhä hämmästynyt: olen tavannut johtajan vailla johtajan rekvisiittaa, vailla ulkonaisia eleitä ja valmiita fraaseja. Tiedän, että mies, jonka kanssa olen keskustellut elämän arvoista ja veroäyristä, ei ole halunnut rakentaa "imagoa" ja kaunistaa "yrityskuvaa". Onpahan vain sanonut sanottavansa tähän elämisen menoon hänkin.

Haastattelu Eeva-Liisa Hynynen